

Tekst 1. Medal

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

Antek trenował do szkolnego biegu na 600 metrów od października. Codziennie po lekcjach robił trzy okrążenia wokół boiska, a w weekendy biegał z tatą po parku. Marzył o jednym: o złotym medalu, który dyrektor zawiesza zwycięzcy na szyi przed całą szkołą.

W dniu zawodów wystartował dobrze. Na ostatnim okrążeniu był drugi, tuż za Kacprem z równoległej klasy. Wiedział, że na prostej zdoła go wyprzedzić. Wtedy Kacper potknął się, upadł i złapał się za kostkę.

Antek zwolnił. Za plecami słyszał kroki innych biegaczy. „Biegnij!” – krzyczał ktoś z trybun. Antek zatrzymał się jednak, pomógł Kacprowi wstać i razem, powoli, doszli do mety. Zwycięzcą został chłopiec, który jeszcze chwilę wcześniej biegł na piątym miejscu.

Na apelu dyrektor wręczył złoty medal, a potem poprosił na scenę jeszcze jedną osobę.

– Są zwycięstwa, których nie mierzy stoper – powiedział i podał Antkowi dyplom za postawę fair play.

Antek nie dostał medalu, o którym marzył. Wieczorem powiesił jednak dyplom nad biurkiem, obok swojego numeru startowego.

1. Na jakim dystansie odbywał się bieg?

2. Jak Antek przygotowywał się do zawodów? Podaj dwa sposoby.

3. Jaka narracja występuje w opowiadaniu? Uzasadnij przykładem.

4. Wskaż punkt kulminacyjny opowiadania.

5. Co oznacza zdanie dyrektora „Są zwycięstwa, których nie mierzy stoper”?

6. Które miejsce zajmował zwycięzca chwilę przed upadkiem Kacpra?

7. Co było najważniejsze dla Antka na początku opowiadania, a co w chwili upadku Kacpra?

8. Co mówi o Antku ostatnie zdanie opowiadania? Uzasadnij.

Tekst 2. Mikołaj Kopernik, astronom z Torunia

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

Mikołaj Kopernik urodził się 19 lutego 1473 roku w Toruniu. Studiował w Krakowie, a później we Włoszech, gdzie uczył się prawa i medycyny. Po powrocie zamieszkał na Warmii. Był kanonikiem we Fromborku, leczył ludzi, zarządzał majątkiem kapituły i pisał o tym, jak powinno się bić monety. W czasie wojny z zakonem krzyżackim kierował obroną zamku w Olsztynie.

Najbardziej znany jest jednak jako astronom. W jego czasach uczeni uważali, że to Ziemia znajduje się w środku wszechświata, a Słońce i planety krążą wokół niej. Kopernik doszedł do innego wniosku: w środku układu jest Słońce, a Ziemia jest jedną z planet. Obraca się wokół własnej osi, co daje dzień i noc, i w ciągu roku okrąża Słońce. Taki pogląd nazywamy teorią heliocentryczną.

Kopernik prowadził obserwacje bez lunety, bo wynaleziono ją dopiero na początku XVII wieku. Korzystał z prostych przyrządów i z wieloletnich obliczeń. Swoje dzieło „O obrotach sfer niebieskich” wydał w 1543 roku. W tym samym roku zmarł we Fromborku.

Trudno wyobrazić sobie odważniejszy pomysł w tamtych czasach. Nic dziwnego, że o Koperniku mówi się, że „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”.

9. Gdzie i w którym roku urodził się Mikołaj Kopernik?

10. Wymień trzy zajęcia Kopernika niezwiązane z astronomią.

11. Na czym polega teoria heliocentryczna? Odpowiedz własnymi słowami.

12. Dlaczego Kopernik nie mógł korzystać z lunety?

13. Fakt czy opinia: „Kopernik zmarł w 1543 roku we Fromborku”. Uzasadnij.

14. Wypisz z tekstu zdanie, które jest opinią.

15. Wyjaśnij, co znaczy powiedzenie „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię”.

16. Ułóż plan tekstu w trzech punktach.

Tekst 3. Czy lekcje mogłyby zaczynać się o 9.00?

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

W naszej szkole pierwsza lekcja zaczyna się o 8.00. Część uczniów dojeżdża autobusem, który odjeżdża z sąsiednich wsi o 7.10. W ankiecie samorządu uczniowskiego wzięło udział 214 osób z klas IV–VIII. Aż 151 z nich chciałoby zaczynać lekcje o 9.00.

Moim zdaniem późniejszy początek lekcji byłby świetnym pomysłem. Wyspany uczeń lepiej się skupia, a specjaliści od snu zalecają dzieciom w wieku od 6 do 12 lat od 9 do 12 godzin snu na dobę. Poza tym poranki w grudniu są ponure i nikt nie lubi wstawać po ciemku!

Trzeba jednak pamiętać o drugiej stronie. Jeśli lekcje zaczną się później, skończą się też później. Uczniowie, którzy chodzą na zajęcia dodatkowe, wrócą do domu dopiero wieczorem. Autobusy szkolne musiałyby też jeździć według nowego rozkładu.

Proponuję, żeby dyrekcja sprawdziła, czy da się przesunąć pierwszą lekcję chociaż raz w tygodniu, na przykład w poniedziałki.

Julia, klasa VI b, przewodnicząca samorządu uczniowskiego

17. O której godzinie odjeżdża autobus z sąsiednich wsi?

18. Ile osób wzięło udział w ankiecie i ile wybrało godzinę 9.00?

19. Ilu ankietowanych nie wybrało godziny 9.00? Zapisz obliczenia.

20. Wypisz z tekstu jeden fakt i jedną opinię.

21. Które zdanie jest argumentem odwołującym się do emocji?

22. Jaki argument rzeczowy przemawia za późniejszym początkiem lekcji?

23. Jakie argumenty przeciw późniejszemu początkowi lekcji podaje autorka?

24. Czy z tekstu wiadomo, jaką decyzję podjęła dyrekcja? Wyjaśnij.
